

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань цифрової трансформації

4 червня 2024 року

Веде засідання голова Комітету КРЯЧКО М.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні члени комітету, присутні, запрошені! У нас сьогодні поки відсутній Сергій Ларін. На час відсутності секретаря комітету підрахунок результатів під час голосування прошу здійснювати Сергія Штепу. Не проти? Не проти.

Для роботи нам потрібно затвердити порядок денний. Він був надісланий вам раніше. Тому прошу голосувати. Хто – за? Проти? Утримався? Дякую. Рішення прийнято.

Ми переходимо до першого питання порядку денного. Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг" (реєстраційний номер 11232).

Метою законопроекту визначено забезпечення ефективного застосування норм Закону України "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги", в тому числі при наданні електронних публічних послуг.

Міністерство цифрової трансформації і Адміністрація держспецзв'язку, Антимонопольний комітет, Національне агентство з питань запобігання корупції повідомили про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту. Разом з тим Міністерство юстиції та Міністерство економіки надали пропозиції, які буде необхідно врахувати при підготовці законопроекту до другого читання.

Тому пропоную прийняти висновок до законопроекту та ухвалити таке рішення.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

використання електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг" (реєстраційний номер 11232), поданий 03.05.24 групою народних депутатів та іншими депутатами України, включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

Друге. Звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду проект Закону реєстраційний номер 11232 відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про необхідність внесення пропозицій і правок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей в тексті зазначеного законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідатимуть предмету правового регулювання самого законопроекту.

Третє. Співдоповідачем від комітету з даного питання на пленарному засіданні Верховної Ради визначити Крячка Михайла.

Шановні колеги, прошу підтримати це рішення та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався? Дякую. Рішення прийнято.

Ми переходимо до другого питання порядку денного. Проект Закону про внесення змін до статті 46 Закону України "Про запобігання корупції" щодо можливості автоматичного перенесення до декларацій відомостей із інформаційно-телекомунікаційних і довідкових систем, реєстрів, банків даних. Я прошу до доповіді Сергія Штепу.

ШТЕПА С.С. Шановні колеги, доброго дня! Законопроектом за реєстраційним номером 11222 пропонується внести зміни до Закону України "Про запобігання корупції", доповнивши його новим абзацом, яким передбачити, що доступ до відомостей систем, реєстрів, банків даних, що забезпечується для суб'єктів декларування, повинно включати в себе можливість за бажанням суб'єкта декларування автоматичного перенесення

до декларації таких відомостей. Проект спрямований на спрощення заповнення декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та зменшення ризиків допущення помилок суб'єктами декларування при заповненні декларацій.

За результатами розгляду члени підкомітету зазначили про потребу приведення термінології законопроекту у відповідність до Закону України "Про електронні комунікації". В конкретній редакції були запропоновані висновки нашого комітету, який відправлявся вам на електронну пошту.

Враховуючи зазначене, пропоную ухвалити наступний висновок до законопроекту і ухвалити таке рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Комітету з питань антикорупційної політики врахувати зауваження під час підготовки до розгляду проекту Закону реєстраційний номер 11222.

Друге. Направити висновок до Комітету з питань антикорупційної політики.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій.

Я теж вважаю, крутий закон, правильний, тому є пропозиція підтримати рішення, що було озвучене, та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався? Дякую. Рішення прийнято.

ШТЕПА С.С. 5 – за. Одноголосно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми переходимо до третього питання порядку денного. Проект Закону про внесення змін до статті 12 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" щодо відображення свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката України на Порталі Дія (реєстраційний номер 11176). Прошу до доповіді Вікторію Подгорну.

ПОДГОРНА В.В. Добрий день, колеги. Проектом Закону реєстраційний номер 11176 пропонується, зокрема, передбачити, що свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката України в електронному вигляді відображається в Єдиному державному вебпорталі електронних послуг – Портал Дія, в тому числі в мобільному додатку Порталу Дія.

Міністерство цифрової трансформації пропонує доповнити законопроект новими визначеностями та пропонує доопрацювати проект в частині використання функціональних можливостей Порталу Дія. Також потребує доопрацювання назва законопроекту в зв'язку із запропонованими змінами до інших статей Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність".

Хотіла би від себе додати, що Портал Дія використовують 20 з чимось мільйонів людей, 23, якщо я не помиляюся, мільйони людей, і всі послуги, які надаються на Порталі Дія, сьогодні пріоритет надається тим, якими користується не менше мільйону людей. На сьогоднішній день адвокатів 66 тисяч, 47 з них – ті, які діючі, мають свідоцтво, тобто їх набагато менше і це може бути, ну, предметом відання саме Міністерства юстиції, де є портал і де можуть знаходитися такі... така інформація, яку можна перевірити громадянам. З огляду на зазначене члени підкомітету пропонують доопрацювати проект закону.

Пропоную ухвалити висновок до законопроекту та рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Комітету з питань правової політики рекомендувати Верховній Раді України проект Закону реєстраційний номер 11176, поданий народним депутатами України Юрченком О.М., за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Друге. Направити висновок до Комітету з питань правової політики.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія.

Так, є питання підтримати рішення, що було озвучено Вікторією Подгорною, та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

Ми переходимо до четвертого питання порядку денного – проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення планування, використання земель (реєстраційний номер 11169). Я прошу від авторів виступити Нікітіну Марину. Прошу.

НІКІТІНА М.В. Доброго дня, колеги! Сьогодні намагатимусь коротко презентувати законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання, планування земель. Законопроект містить дуже багато технічних землепорядних норм, складних інженерних норм, які стосуються питань землеустрою. Але основна його мета – це врахувати особливості війни, наслідки бойових дій, при плануванні територій як місцевими насамперед органами влади, так і загальнодержавними.

Документація з просторового планування земель на сьогодні не містить інформацію про території, які постраждали внаслідок бойових дій, і це питання є актуальним як для територій, на яких велись бойові активні дії, так і для територій, на яких вони не велися. Адже внаслідок російської агресії ми маємо велику кількість внутрішньо переміщених осіб, для яких органами місцевої влади по всій тилівій території України будується тимчасове житло, інші об'єкти інфраструктури. Ми маємо дуже багато релокаційних процесів, підприємств, релокації бізнесу, ...майнових комплексів, це треба також своєчасно показувати і в Земельному кадастрі, і своєчасно використовувати при плануванні земель.

Також дуже великою проблемою ще з 2014 року стала ситуація, коли приватні землі і також сільськогосподарського призначення

використовувалися для будівництва військових та інших оборонних об'єктів. І при цьому власники таких земель, громадяни, продовжували відповідати по договірним, фіскальним зобов'язанням щодо цих земельних ділянок, хоча фактично використовувати їх не могли і ніяк в органах судової влади не могли довести, бо не мали юридичних підстав, юридичних підтверджень фактичного стану цих земельних ділянок, аби припинити всі свої зобов'язання по ним. Цей законопроект вирішує цю проблему.

Я коротко пройдуся по основним його змінам, які він пропонує.

Перш за все це запровадження механізму фіксації в Державному земельному кадастрі відомостей про землі, які пошкоджені внаслідок бойових дій або не можуть використовуватись за цільовим призначенням внаслідок проведення бойових дій, терористичних актів і диверсій. Такі відомості пропонується вносити до Державного земельного кадастру за допомогою всіх можливих методів, які раніше законом не передбачались до використання. І насамперед, що буде цікаво членам вашого комітету, що передбачається обов'язкова інформаційна взаємодія між Державним земельним кадастром та іншими інформаційними системи, щоб дані підтягувалися автоматично.

Також законопроект пропонує запровадити опціональну можливість включення до складу Плану відновлення та розвитку територіальної громади в положень Програми комплексного відновлення територій територіальної громади, які вже почали в нас на місцях прийматися. І також можливість запровадження резервування містобудівної документації земель для відновлення об'єктів критичної інфраструктури. Також законопроект пропонує встановлення опціональної можливості включення до складу планувальної документації схеми розміщення тимчасових споруд для внутрішньо переміщених осіб, а також проєктних рішень, направлених на відновлення пошкоджених територій, інфраструктурних об'єктів, житлової та громадської забудови.

Також що дуже важливо, що законопроект передбачає впровадження нового виду земельного сервітуту, право використання для військових та інших оборонних об'єктів. Це те, що я говорила, що громадяни, землі яких були відведені під військові об'єкти, об'єкти оборони, матимуть юридичні підстави в судовому порядку чи в договірному порядку припинити свої договірні фіскальні зобов'язання по цих землях. Тому що фактично вони їх, використовувати через це не можна.

Як бачимо, законопроект дає можливість пристосуватись землевпорядну документацію і планування земель до сьогоднішніх нелегких умова війти. І я прошу його підтримати і дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Марина. Колеги, є питання до доповідача?

Якщо ні, я прошу до співдоповіді Сергія Штепу.

ШТЕПА С.С. Шановні колеги, метою законопроекту реєстраційний номер 11169 є подальше удосконалення просторового планування територій в Україні. Також проектом пропонується створити реєстр територій, забруднених або ймовірно забруднених вибухонебезпечними предметами.

Підтримуючи ідею законопроекту, хочу зазначити, що окремі його положення потребують приведення у відповідність до законів України: "Про публічні електронні реєстри" і "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах". Детально зауваження були викладені у висновку комітету. Пропоную ухвалити такий висновок і підтримати наступне рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Комітету з питань аграрної та земельної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час опрацювання та підготовки до розгляду проекту Закону реєстраційний номер 11169.

Друге. Направити висновок до Комітету з питань аграрної та земельної політики.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію.

Є пропозиція підтримати рішення, що було озвучено, та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую. Рішення ...*(Шум у залі)* Дякую вам.

Ми переходимо до п'ятого питання порядку денного: проект Закону про компенсацію за пошкодження та знищення автомобільних транспортних засобів внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України (реєстраційний номер 11147). Я прошу до доповіді Вікторію Подгорну.

ПОДГОРНА В.В. Шановні колеги, законопроект 11147 розроблений з метою визначення правових і організаційних засад надання державної компенсації за пошкодження та знищення автомобільних транспортних засобів у воєнний час. Варто зауважити, що запропоновані проектом зміни в частині подання заяв засобами порталу "Дія" потребуватимуть внесення змін до програмного забезпечення порталу, на що, зокрема, потрібен буде додатковий час на реалізацію, а також фінансування. І зможуть запрацювати ці зміни після забезпечення такої технічної можливості.

Також законопроект необхідно привести у відповідність до Закону "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги". Детально пропозиції і зауваження викладено у висновку комітету. І ми пропонуємо відповідно доопрацювати проект закону.

Пропоную комітету прийняти висновок до законопроекту та ухвалити рішення:

Перше. Рекомендувати Комітету з питань економічного розвитку врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закон реєстраційний номер 11147.

Друге. Направити висновок до Комітету з питань економічного розвитку.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія.

Є пропозиція підтримати рішення, що було озвучено, та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, у нас по наступним питанням є запрошені, але вони просять їх... Вони затримуються, є 5 хвилин, є пропозиція їх... якщо не проти. Так, нам треба голосувати?

Якщо... Да, у членів комітету немає заперечень, ми перейдемо до нашого сьомого питання – це про розробку та впровадження застосунку "Резерв+". Я прошу, Катерина Черногоренко, виступити по цьому питанню. Прошу вас.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Доброго дня, шановні колеги. Дякую за запрошення. Сьогодні зі мною майор Олег Берестовий, він керівник управління інформаційних технологій Міністерства оборони. Це один із головних організацій, який забезпечує якраз цифрові продукти в сфері оборони. І Олексій Дорогань, керівник BRDO.

Коротко хотіла побудувати свою доповідь по мобільному застосунку "Резерв+", який був розроблений на виконання прийнятого так званого мобілізаційного закону, основна задача якого була закрити функціональність щодо оновлення трьох категорій даних. Це електронна пошта, номер телефону і фактичне місце проживання військовозобов'язаних. Чому? Тому що у нас певний час не було фактично такої прямої комунікації між ТЦК та СП і військовозобов'язаними, були певні нюанси з тим, щоб мати можливість запросити, попрацювати з військовозобов'язаними щодо уточнення даних тощо. І було прийнято рішення на рівні Верховної Ради, на рівні Комітету з

нацбезпеки щодо того, що буде саме таке зобов'язання. Отже, 18-го вночі, 18 травня потекли строки по оновленню цих даних 60 днів, які закінчуються 16 липня, для можливості надати громадянам таку опцію.

Також хочу доповісти, що паралельно з можливістю оновлення даних через мобільний застосунок це можна зробити ще в двох офлайн-точках, ми це так називаємо, це центр надання адміністративних послуг і це ТЦК та СП.

Що ми зараз бачимо станом на сьогодні на 7-у ранку, щоденно міряємо цю статистику, отже, через додаток "Резерв+" ми маємо 1 мільйон 371 тисячу 20 унікальних оновлень. Це означає: один унікальний користувач – одне оновлення, тобто не кількість входів, а саме унікальних користувачів, через ЦНАП 129 тисяч 106 оновлень, через ТЦК та СП 106 тисяч 67 оновлень. Тобто можемо констатувати, що українці повністю... для них цифрові інструменти цифровізації – це їхній стиль життя і для них абсолютно якби органічно було здійснити оновлення саме в мобільному застосунку "Резерв+".

Також хотіла сказати, що часто це питання хвилює, що серед наших користувачів, які зробили це унікальне оновлення, заброньованих 165 тисяч 529 людей, відповідно для вашого розуміння. Ми розуміємо, що частина з цих даних, вони... частина з користувачів не отримали...

Да, повертаючись до зобов'язання щодо оновлення. Ми розуміли, що окрім виконання обов'язку щодо оновлення своїх даних протягом 60 днів наша філософія, і ми би хотіли надати можливість кожному громадянину бачити, які дані по ньому є в Оберезі. Оберіг – це Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних, резервістів, призовників. Відповідно коли користувач оновлює своє дані, він в мобільному застосунку "Резерв+" бачить, які дані по ньому є в Оберезі і може на це впливати, розуміє, яка є по цьому його подальша маршрутизація. Це що стосується, що вже є, що вже реалізовано.

Ви знаєте, що Резерв+ має надавати доступ до електронного військово-облікового документа. Електронний військово-обліковий документ повністю буде мати свою реалізацію, в тому числі технічну, 18 червня. 18 червня

користувачі Резерв+ побачать в своєму застосунку електронний документ з QR-кодом, який можна буде прочитати рідерам Резерв+ для відповідних посадових осіб, це або Нацпол, або ТЦК та СП, зчитати цей QR-код і побачити повну інформацію щодо електронного військово-облікового документа. Це була достатньо довготривала така інтенція всієї держави оцифрувати військово-обліковий документ. І, власне, зараз ми з командою Міністерства оборони це зробимо.

Також ми бачимо, що частина даних, які є в Оберізі, потребують негайної актуалізації. Ми на боці Міністерства оборони реалізували вже сім інтеграцій, сімома головними реєстрами цієї держави, включаючи податковий реєстр, Державний реєстр фізичних осіб, які містять РНОКПП, включаючи Державний реєстр актів цивільного стану, які містять відповідно родинні зв'язки, включаючи реєстр Державної прикордонної служби, і так далі. Тобто зараз ми можемо констатувати, що реєстр "Оберіг" в режимі реального часу може отримувати дані щодо військовозобов'язаних, резервістів, призовників з інших реєстрів, і це зручно, тому що бігати мають дані, а не люди. І тому ми реалізуємо всередині червня можливість повідомити про проблему щодо даних і без фізичного візиту в ТЦК та СП ці дані виправити за допомогою того, що працівник ТЦК та СП робить електронний запит у відповідний реєстр.

От я приведу приклад просто для простоти розуміння. Іноді в реєстрі "Оберіг", це людський фактор, працівники ТЦК та СП теж можуть помилятися, неправильно вказане прізвище. Наприклад, не знаю, там дві букви неправильно вказані. Ми розуміємо, що це абсолютно технічна помилка, і людина не йде з паспортом в ТЦК та СП правити свою помилку в своєму прізвищі, а людина може направити запит через Резерв+ до представника ТЦК та СП, попросити в його інтересах зробити запит в Єдиний державний демографічний реєстр, отримати пакет з актуальними даними, скласти в реєстр і без жодного фізичного візиту це зробити. Це що

стосується подальшого ...*(Не чути)* або подальшого розвитку цього продукту.

Власне, готова до відповідей на запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Катерино.

Я хотів би звернутись до наших колег і, якщо є бажання, прошу. Прошу, Володимире, прошу.

АР'ЄВ В.І. Дякую дуже.

Перше питання у мене таке. Коли і як обирали виконавців технічного завдання по розробці Резерв+?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Дивіться, це я зараз передам слово колегам для уточнення більше детальної відповіді. Хочу відповісти, що для розробки не були залучені державні кошти, ці кошти є донорськими і відповідно...

АР'ЄВ В.І. А чий?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Зараз я дам слово і ми надамо цю інформацію. Відповідно нуль бюджетних коштів було витрачено на розробку застосунку. Тоді я даю слово...

ДОРОГАНЬ О. Колеги, давайте відповім. Міністерство оборони не обирало виконавця.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представтесь, будь ласка.

ДОРОГАНЬ О. Олексій Дорогань, директор BRDO, радник заступниці міністра оборони з питань цифровізації на громадських засадах.

Міністерство не вибирало виконавця, тому пряму відповідь на ваше питання дати неможливо, тільки непряму. Ви питаєте за кошти, яке джерело походження коштів, я правильно розумію? Джерело походження коштів – це благодійний фонд, який профінансував цю розробку.

АР'ЄВ В.І. Що за благодійний фонд? Послухайте, це питання... програма – ключ доступу до бази даних всіх військовослужбовців України фактично. Що це за благодійний фонд? Дайте, будь ласка, інформацію про цей благодійний фонд?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. По-перше, я прошу без маніпуляцій, це не ключ до всієї бази військовозобов'язаних України, по-перше.

АР'ЄВ В.І. Які маніпуляції? Вибачте, будь ласка, це можливість внести зміни до цієї бази даних, тобто доступ користувача до цієї бази даних фактично.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Так у чому питання?

АР'ЄВ В.І. У тому що... хто тоді розробляв це і хто профінансував? Це перше питання, дуже просте.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Розробляла компанія, яка є розробником цього застосунку. Ми зараз розгорнули цей додаток на інфраструктурі Державного підприємства "Дія" з повним доступом до можливості адміністрування цього додатку з відповідними всіма посадовими обов'язками без жодних порушень. Це перше.

Друге. Резерв+ дає можливість оновити дані по собі, виконуючи зобов'язання, яке встановлено законом. Я нагадаю, що Єдиним державним реєстром військовозобов'язаних резервістів, призовників є реєстр "Оберіг",

який знаходиться у власності Міністерства оборони, який розгорнутий на інфраструктурі Міністерства оборони закритого контуру. Всі дані, які там знаходяться повністю захищені, захищені в тому числі і комплексною системою захисту інформації, і всі дані про які ви кажете, до яких ймовірно можна отримати доступ, знаходяться виключно у власності Міністерства оборони і захищаються відповідними державними структурами.

Щодо отримання доступу користувачами Резерв+, це окремо ваш окремий доступ через застосунок. Я нагадаю, що ви там авторизуєтесь через банк ID, 38 банків національних, який роблять вам pre verification, коли ви отримуєте цей...

АР'ЄВ В.І. Вибачте, будь ласка, це дуже багато слів, у мене було конкретне питання. Хто профінансував, назву благодійного фонду, у нього є назва? Це перше. І назва компанії, яка розробляла. Це два. От прості дуже питання, вони є абсолютно конкретними.

ДОРОГАНЬ О. Добре, мені здається, тут зачепилися за формулювання цього питання. Якщо так ви питаєте, не про ключ доступу чи ще щось.

АР'ЄВ В.І. Всі питання будуть поставлені в порядку того, як я їх вирішу сам поставати. Дякую.

ДОРОГАНЬ О. Благодійним фондом, який профінансував цю розробку, є Благодійний фонд розвитку обороноздатності України. Я думаю, якщо ви направите запит до Міністерства оборони, то вони вам теж цю інформацію зможуть письмово підтвердити.

Тепер...

АР'ЄВ В.І. Він так і називається?

ДОРОГАНЬ О. Так. Я в телефоні дивився декілька хвилин, для того, щоб вам коректно назвати...

АР'ЄВ В.І. Добре. Дякую. Компанія яка?

ДОРОГАНЬ О. Майнові права на програмне забезпечення, електронний кабінет військовозобов'язаних, резервістів, призовників Резерв+ Міністерством оборони було отримано від громадської організації "Офіс ефективного регулювання" за договором про благодійну пожертву. DRDO – це організація, яка долучена до десятків gov-тег-сервісів, і ми виступили організацією, яка допомогла створити... забезпечити створення цього додатку.

АР'ЄВ В.І. Коли ви надали компанії виконавцю, ця компанія, яку ви назвали, так, вони є...

ДОРОГАНЬ О. Це не компанія, неприбуткова організація, громадська організація.

АР'ЄВ В.І. Це, ну, я розумію. Хто є... хто виконавці?

ДОРОГАНЬ О. Ну дивіться, є... виконавцем чого? Немає договору за...

АР'ЄВ В.І. Ну хто коди писав елементарно?

ДОРОГАНЬ О. Ну, дивіться, хто писав коди? BRDO є розробником також багатьох gov-тег-сервісів. Ми уклали ряд договорів на виконання цього договору з різними організаціями для того, щоб забезпечити створення...

АР'ЄВ В.І. Тобто аутсорсинг був, да, такий, да, різні організації. Але вони мають сертифікацію відповідну для того, щоби працювати із програмним забезпеченням, яке буде використовуватися так чи інакше...?

ДОРОГАНЬ О. Звичайно.

АР'ЄВ В.І. Тобто а ви можете надати дані, назви всіх компаній, які брали участь в розробці?

ДОРОГАНЬ О. Ну, мені необхідно...

АР'ЄВ В.І. Ну, це як Альфа і Омега.

ДОРОГАНЬ О. Мені необхідно буде проаналізувати зміст цих договорів для того, щоби визначити, але думаю, що з цим, ну, ми спитаємо і надамо, звичайно.

АР'ЄВ В.І. Добре.

Якщо що, ми можемо тоді від комітету направити відповідне звернення? Добре. Дякую.

Питання наступне. Коли виконавці отримали техзавдання?

ДОРОГАНЬ О. Коли? Дивіться, немає договору між Міністерством оборони класичного з компанією-розробником, з яким би, не знаю, пів року тому пройшла би закупівля, в цій закупівлі був би... технічне завдання, потім би пів року працювали розробники...

АР'ЄВ В.І. Стоп. Так воно без техзавдання відбувалося?

ДОРОГАНЬ О. Ні, звичайно, з техзавданням.

АР'ЄВ В.І. Ну, коли його надали?

ДОРОГАНЬ О. Просто я вам пояснюю, що головний... головна перевірка того, чи відповідає програмне забезпечення погодженому технічному завданню, відбувалося на момент передачі відповідно за договором про надання благодійної допомоги Міністерству оборони. На цей момент програмне забезпечення було перевірено і було досягнуто... ну, перевірено і був висновок, що відповідає технічному завданню.

Ви питаєте, коли...

АР'ЄВ В.І. Стоп. Чекайте, тобто технічного завдання не було фактично?

ДОРОГАНЬ О. Було, звичайно.

АР'ЄВ В.І. А коли воно було надано? От дивіться, воно було, почало...

ДОРОГАНЬ О. Коли воно було надано ким кому?

АР'ЄВ В.І. До виконавців. Ну, я просто знаю, коли воно було надано, я хочу почути це від вас.

ДОРОГАНЬ О. Коли було підписано договір з виконавцем, ви маєте на увазі?

АР'ЄВ В.І. Так, і от вони отримали безпосередньо техзавдання.

ДОРОГАНЬ О. Ну дивіться, розробка як правило здійснюється на підставі технічних вимог за загальною практикою того, як розробляється

програмне забезпечення, і в процесі розробки програмного забезпечення формуються і погоджуються фінальні технічні завдання.

АР'ЄВ В.І. Давайте так, коли вони отримали, скажімо так, просто скажемо, щоб люди зрозуміли всі, що їм треба зробити? От їм подзвонили...

ДОРОГАНЬ О. Договір і технічні вимоги.

АР'ЄВ В.І. Договір і технічні вимоги.

ДОРОГАНЬ О. Ну, мені треба буде декілька хвилин, щоб перевірити цю інформацію.

АР'ЄВ В.І. Без проблем.

Тоді у мене інше питання, щодо статусу цього додатку, чи він є офіційним додатком Міністерства оборони, оскільки через цей додаток проходить велика кількість даних, цей додаток використовує BankID користувача. І загалом, я думаю, що у мене і у всіх моїх колег є велике питання щодо безпеки цього додатку і чи пройшов він сертифікацію у Держспецзв'язку?

_____. Цей додаток є...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представтеся, будь ласка.

БЕРЕСТОВИЙ О. Олег Берестовий, начальник Управління ІТ Міністерства оборони.

Цей додаток є власністю Міністерства оборони, код переданий відповідно до запуску цього додатку. І від 16 травня у нас є сертифікат відповідності КСЗІ, і він опублікований в офіційних акаунтах Google Play і

App Store Міністерства оборони і контролюється виключно Міністерством оборони.

АР'ЄВ В.І. Тобто це вся нормативка в Міністерстві оборони під цей додаток існує?

БЕРЕСТОВИЙ О. Так точно.

АР'ЄВ В.І. Дякую дуже.

Тепер у мене питання, поки ви шукаєте ці дані. Була інформація про злив даних. Чи ви проводили безпосередню перевірку, що це було? Це була фальсифікація чи це були якісь інші можливості доступу?

БЕРЕСТОВИЙ О. Ви про ці таблички екселівські?

АР'ЄВ В.І. Да, які в Даркнеті вони опинилися, чи ви проводили відповідну перевірку?

БЕРЕСТОВИЙ О. Так, звісно, ми проводили перевірку. Ці дані по цих особах, навіть РНОКПП не збігається з фізичними особами, які... прізвище, ім'я, по батькові не збігалося з РНОКПП, це перше. По-друге, по РНОКПП ми перевіряли цих осіб, вони не оновлювали дані в Резерв+, тобто це абсолютний фейк.

АР'ЄВ В.І. Дякую. Це мені просто треба було... Да, мені треба було зрозуміти лише це. *(Шум у залі)* Зараз, зараз, зараз, от відповідь дадуть.

ДОРОГАНЬ О. У мене відповідь. Договір, який вас цікавить, був підписаний 11 квітня 2024 року.

_____. Я хотів спитати ще раз про можливий витік даних. Тобто ви вважаєте, що це була компіляція даних, які були отримані з якихось інших джерел, правильно? Тобто це не має відношення до Резерв+? Дякую.

_____. Я маю декілька запитань. Перше питання. Мене цікавить, як так вийшло, що всі ми побачили частинки коду Мрії. Чи це була правда, чи був фейк, який розганяли у нас в соцмережах? Прямі написи, там учні, ще щось, це було насправді чи цього не було в ході програми "Резерв+"? Це перше питання. Можете відповісти, далі я вам поставлю ще.

_____. Якщо можна, я відповім. Коли буде опубліковано Мрію, у всіх буде можливість пересвідчитися, що коду, про який йде мова, немає співпадіння коду між Резерв+ і Мрією. Я думаю, що це відбудеться незабаром, і це буде кращою відповіддю, ніж будь-які твердження з боку Міністерства оборони. Тобто можна буде перевірити, порівняти код Резерву і код Мрії, і побачити, що перетину там немає.

Що стосується повідомлень про те, що в одній з версій, здається, в першій версії Резерву, були згадки, схожі на Мрію. Я зроблю декілька тверджень.

Перше твердження. Команда розробників в усьому світі, коли роблять проекти, інколи можуть тепер використовувати якісь внутрішні напрацювання. Це не означає, що код Мрії був тепер використаний, це означає, що якісь згадки мінімальні у випадку, якщо одна й так сама команда працювали і над кодом Мрії, і над кодом Резерву, а так і є, могли незначним чином потрапити в якусь проміжну версію оборонного забезпечення.

В будь-якому випадку мова йде, – я думаю, що цифровий комітет доволі добре розуміє, про що мова йде, – мова йде не про функціональний код, мова не йде про ключові функції Резерву*. Мова йде про те, що для інтерфейсу, для відображення деяких речей використовуються певні, знаєте, опції.

_____. Я розумію, про що ви кажете, я дуже добре розуміюсь на тому, як пишеться код, як створюються програми. Тому я й питаю, я розумію, що питання безпеки додатку і питання інтерфейсу чи оболонки – це різні речі. Просто для мене не зовсім зрозуміло, чому нельзя було це відрендерити перед подачею? Тому що це займає не дуже багато часу. Я розумію, що це не питання безпеки, просто це питання соціальної напруженості, яку це викликало після.

І ще я маю питання: наскільки ви вважаєте цей додаток захищеним? Тобто чи є якась можливість отримати якісь дані через додаток, обходячи використання BankID? Якщо це неможливо, дякую за відповідь.

_____. Давайте я почну, Олег продовжить. Ви цього не питали, але мені здається, більш високим ризиком є питання, чи накопичує додаток дані. Додаток, я маю на увазі, серверна частина – бекенд частина.

Бекенд частина даних не накопичує відповідно, на мій погляд, це є, було би ключовим ризиком, да, як...

_____. *(Не чути)*

_____. Так-так, повторю на про всяк випадок, для запису: тільки транспортує. Відповідно на мій погляд, з точки зору кібербезпеки, якби всі дані там зберігалося, то це було би суттєвим ризиком. Але це непряма відповідь на ваше питання, тому попрошу Олега прокоментувати.

_____. Можете, будь ласка, уточнити питання?

_____. Уточню питання. Наскільки ви вважаєте додаток захищеним? Чи є якась можливість отримати дані без використання BankID користувача, обійти це, якимось отримати цей запит до, як я розумію, до

додатку "Оберіг"? Ми ж отримуємо відповідь, яка не зберігається на серверах, але ми отримуємо від Оберігу відповідь, яка... та інформація, яку я отримую на телефоні і бачу його в додатку. От чи є якась можливість направити запит до Оберігу в обхід BankID. Чи це можливо?

_____. Можна прийти в ЦНАП і оновити через ЦНАП таким самим...

_____. Ні, ні, ні, я маю на увазі... Я зрозумів.

_____. Дивіться, жоден додаток або система не є сто відсотків захищеною, завжди є боротьба між тими, хто хоче взламати, і тими, хто хоче захистити. Станом на зараз ...*(Не чути)* Генерального штабу і Міністерства оборони працювали над захистом і продовжують працювати над моніторингом на кібербезпеку цього додатку найкращі команди. І поки що не вдавалося не обійти BankID, не обійти якимось іншим чином і отримати доступ до реєстру "Оберіг". Це реєстр, це не додаток, відповідні робочі місця є тільки у працівників ТЦК та СП у відповідних сертифікованих операторів в окремих кімнатах і відповідно кожне це робоче місце захищене окремим КСЗІ.

_____. Скільки часу тривало тестування безпеки?

_____. Ну, воно і зараз триває.

_____. Я маю на увазі перед запуском. Я розумію, що і зараз триває. Перед запуском, скільки часу було виділено на тестування безпеки?

_____. Дивіться, від моменту написаного коду, як тільки можна було в тестовому середовищі його розмістити, я не пам'ятаю

конкретну дату, ми відразу почали роботу над тим, щоб перевірити, чи достатньо захищений код цього додатку. Але від моменту написання цього коду ми виставляли певні вимоги до захисту цього додатку, відповідно ця робота велась з моменту написання першої строки коду.

_____. У мене трошки не технічне питання, а практичне. По закону передбачено, що цей реєстр плюс є основним фактично способом, яким люди, резервісти, які живуть за кордоном, можуть скористатися. От я вам привожу приклад, людина не користується послугами українських банків, живе давно, яким чином вона може, не користується Дією, як вона може зареєструватися взагалі в цьому додатку?

_____. Да, я відповім, з вашого дозволу, на це питання. Зараз мобільний застосунок "Резерв+" дійсно доступний для 176 країн світу, для наших громадян за кордоном, які мають точно таке зобов'язання згідно закону про оновлення своїх даних. Для авторизації в застосунку "Резерв+" дійсно потрібно проходити авторизацію через BankID. І для громадян, які зараз поточну можливість авторизуватись через BankID не мають, ми пропонуємо отримати peer-to-peer верифікацію через відеодзвінок, чотири чи три банки, я точно не пам'ятаю, зараз українські можуть це дозволяти. Тобто, знаходячись в будь-якій фактично локації світу, можна через відеодзвінок отримати BankID і зареєструватися в застосунку "Резерв+" абсолютно без...

_____. А якщо це люди, які на ПМЖ? Ви ж пропонуєте і тим, хто 20 років живе за кордоном. Яким чином вони... Вони навіть громадянство мають... *(Не чути)*

_____. Шановні колеги, я нагадаю, що подвійне громадянство в Україні заборонено. Це по-перше.

По-друге, ці люди, якщо вони є військовозобов'язаними, резервістами, призовниками, є громадяни України, на них відповідно розповсюджуються норми закону, про який ми кажемо. Тому згідно принципу справедливості, рівності перед законом ці люди мають необхідність оновити свої дані.

_____. Тепер щодо принципу рівності...

_____. Я наголошу, що 18 тисяч людей за кордоном змогли оновити дані і іншим це також не заважає зробити, якщо вони цього бажають.

_____. Це не ті, які на ПМЖ.

_____. Ми не можемо знати з 18 тисяч, хто вони, ПМЖ, чи є у них ПМЖ, чи ні, реєстр "Оберіг" про це не знає.

_____. Я розумію ті, хто під час війни, а ті, хто законно виїхали за кордони України, ну вибачте, 20 років люди живуть за кордоном...

_____. Так а чому не можна відкрити...

АР'ЄВ В.І. Термін дії BankID і карток, він, ви ж знаєте, він має обмеження.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Колеги, якщо ми говоримо юридичними конструкціями, то, зберігаючи громадянство України, ці люди...

_____. Вони знаходяться в процесі зміни громадянства. Це ж процес 10 років. Але це процес, який вже почався, у них є документи, і ми їх дискримінуємо таким чином.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Ми їх не дискримінуємо. Навпаки, ми згідно з їх правовим статусом відносності до громадянства України надаємо зручний інструмент для такого оновлення.

АР'ЄВ В.І. У мене тоді щодо зручності...

_____. Інакшим чином, я дуже перепрошую, щоб продовжити цю тему, інакшим чином у них би не було жодної технічної можливості оновити дані, окрім як приїхати в Україну. І ви це не вважаєте дискримінацією? Ми дали інструмент, щоб вони, в принципі, могли хоча би якимось чином виконати норму закону.

_____. Я не уявляю, як вони можуть, якщо вони не користуються нашими банками, у них немає Дії, тобто відодзвінок – це такий сумнівний спосіб верифікації.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Чому? Це абсолютно легальна опція з боку наших банків.

_____. Відеодзвінок?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Так, звичайно.

_____. Відкрити рахунок в українському банку може ця людина за кордоном, навіть якщо вона 20 років там вже прожила за кордоном, і якщо вона має український паспорт, і вважає себе громадянином України...

АР'ЄВ В.І. Навіть дистанційно?

_____. Так.

АР'ЄВ В.І. Окей. Тоді у мене питання.

_____. Якщо у вас є якісь інші пропозиції зробити, давайте, ми розглянемо.

_____. Просто це неправильно стосовно тих людей, які законно перетнули кордон України.

_____. А як правильно?

_____. Тому що ті, хто незаконно перетнув під час війни, це інше питання. Ті, які живуть там багато років, вибачте, вони обрали іншу країну, просто процес переходу в інше громадянство займає час.

_____. Добре. А як правильно?

_____. Правильно ті, хто незаконно, вони хай... звісно.

АР'ЄВ В.І. У мене, якщо можна, інше питання. От ви казали щодо зручності. Далеко не всі спроби оновлення закінчуються успішно. Тобто людина в дуже багатьох випадках змушена іти фізично саме до територіальних центрів комплектування.

Скажіть, будь ласка, скільки часу вам потрібно на те, щоб привести нормативно-правову базу Міністерства оборони таким чином, щоб зменшити тиск на ТЦК в плані черг і для того, щоб це було залізною, плюс із запасом, щоб люди могли це зробити вчасно, щоб ліквідувати ці черги, щоб максимально все, що можна зробити онлайн, було зроблено онлайн, і

відповідно люди не потрапили до штрафів. Бо я, наприклад, знаючи нашу систему, я зареєстрував законопроект про продовження до 150 днів. Тому що, я розумію, що тут є питання зміни нормативно-правової бази, яка зазвичай в Міністерстві оборони проходить дуже важкий і тривалий період погоджень, 150 підписів, журналів і так далі. Тому в даному разі у мене є питання. От коли ви реально можете назвати дату, щоб люди могли дійсно всі питання, максимально всі питання для уточнення даних робити онлайн і не тільки нормативно-правова база, а і апгрейд відповідно для цього додатку "Резерв+"?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Для того, щоб коректно відповісти на ваше запитання, треба розділити два моменти.

Перший момент. Фактично зараз Резерв+ надає вам можливість виконати зобов'язання по закону і оновити три типу даних: пошта електронна, фактичне місце проживання і номер телефону. Пошта наявності, нагадаю. Зараз немає жодних ні технічних, ні організаційних, ні правових обмежень, щоб виконати норму закону хоч там протягом двох хвилин, хоч завтра, хоч в останній день закінчення строку, він закінчується 16 липня. Технічних обмежень для того, щоб надати таку можливість оновити мільйонам наших громадян буквально там протягом, не знаю, декілька діб, тижнів і так далі, немає. Тобто констатуємо, що зобов'язання по закону 60 днів, щодо якого ви попадали продовження терміну, я, до речі, хотіла, щоб це продовження терміну прокомунікували з нами і з Генеральним штабом, тому що це не тільки щодо зручності штрафів і так далі, це щодо формування військового обліку, виконання задач Генерального штабу щодо мобілізації і так далі, тобто мають бути комплексні консультації для того, щоб або пролонговувати, або не пролонговувати. Але наша позиція, позиція Міністерства оборони, підстав для того, щоб пролонговувати цей строк, зараз немає, вони відсутні.

Чому? Тому що ми бачимо по тій статистиці, яку я вам навела, що зараз 1 мільйон 300 громадян України оновили свої дані абсолютно безперешкодно, не треба ходити в ТЦК та СП. І коли ми рахували, за скільки часу ТЦК та СП з чергами, з навантаженням, зі стресами, аби це зробили, ми нарахували півтора року. Тобто фактично за 10 діб через Резерв+ ми оновили дані того часу, що ТЦК та СП і інші офлайнкові точки робили б це, умовно щонайменше рік, і це не було б до кінця оптимізоване і так далі.

Далі, що стосується черг. Ми дійсно зараз, як ви знаєте, вертикаль ТЦК та СП – це вертикаль командування Сухопутних військ, це повністю як би офлайнкові точки, які знаходяться в координації і підпорядкуванні КСВ. Ми з партнерами з Генеральним штабом зайшли зараз в таку роботу операційну по електронній черзі, тому що наша позиція – це проактивне лідерство розбиратися не тільки з основними задачам, а й з усіма як би задачами, які стоять перед ТЦК та СП, запустили у всіх ТЦК та СП буквально тиждень тому, і рухаємося до того, щоб вирівняти роботу на стороні ТЦК та СП, щоб цією електронною чергою управлялось і щоб не було збоїв, щоб не було такого, що от людина отримала через сайт Міністерства оборони свій слот часовий, прийшла до ТЦК та СП і не змогла здійснити ...*(Не чути)* Для цього ми робимо дуже багато, повірте, і спільних дій, і операційної роботи, і хочемо розмістити обладнання щодо можливості отримання талону прямо на місці, тобто завести все це в електронну чергу і так далі.

Але зараз хочу сказати і наголосити на тому, що ми вже фактично розвантажили ТЦК та СП дуже сильно, тому що не наклали на них зобов'язання як на єдину офлайнову точку оновлювати ці дані, по яким ми в дуже короткі, в достатньо короткі терміни 60 днів. І той крок, який ми бачимо по статистиці, по новим даним, дає нам повну впевненість сказати, що всі українці зможуть встигнути оновити свої дані.

Що стосується другої історії, уточнення інших даних ТЦК та СП, наприклад, кейс, коли є не останні дані, неактуальні дані по ВОС чи ще щось,

ми знаємо всі ці кейси, ми кожного дня 24/7 працюємо з нашими користувачами. То, як я сказала, 18 червня, або десь в цьому часовому проміжку, ми зробимо можливість через Резерв+ подати запит на те, щоб в інтересах людини зробили запит з інших реєстрів на оновлення тих даних, і, не ганячи людину... *(Не чути)* ми зможемо оновити ці дані. Бо бігати мають дані, а не людина. Ми не маємо гнати на уточнення даних людей... *(Не чути)*

АР'ЄВ В.І. Я розумію, що у нас держава в смартфоні, але фізично треба з'явитись в ТЦК. Дивіться, ви почитайте законодавство щодо штрафів, як воно виписано.

(Загальна дискусія)

От і все. Ви цілком маєте бути свідомими, що застосування цього законодавства буде що для першого, що для другого випадку, які ви щойно описали. Тобто штрафи будуть за будь-яких обставин. І саме про те, щоб можна було розробити, вдосконалити систему роботи і внесення уточнення даних, які потребують додаткового візиту до ТЦК, саме це і стосується.

От ви зараз сказали, що це буде в середині червня. Хто гарантує, що це буде саме в середині червня? Чи ви можете однозначно сказати, що це буде сто відсотків, воно буде працювати, і після цього жодним чином не буде ніяких проблем для тих людей, які опиняться... ну, скажімо так, вони не ухилянти, і вони готові були оновити дані, але фізично не потрапили до ТЦК?

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Дивіться, по-перше, запити в державні електронні реєстри ми зможемо зробити тільки по частині даних. Як ви знаєте, стаття 7 Закону про ЄДРПВР (про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних, резервістів, призовників) дає набір даних, які мають значення для військового обліку особи. І там є чіткий перелік даних, по яких ми, по частині, зможемо запит, дійсно, в інший реєстр, а по інших частинах ми не зможемо цей запит зробити. Тому гарантувати те, що ми зможемо

зробити запит до інших реєстрів, я вже можу, тому що всі ці обміни налагоджені, включені, технічно запуснені, є договори на обмін по цих даних, і це не є проблемою. Щодо інших моментів, наприклад, оновлення військово-облікової спеціальності, присвоєння військово-облікової спеціальності, ви маєте розуміти, що це монопольне, виключне право працівників ТЦК та СП. А що це означає? Це означає, що здійснити зміну в реєстр щодо ВОС на... військово-облікову спеціальність має право виключно працівник ТЦК та СП. Це його право, він наділений таким правом по закону. Тому щодо цього моменту, щодо актуалізації таких даних це зможе зробити тільки працівник, щодо оновлення даних по прізвищу, по інших моментах, де потрібно внести зміни, ми зможемо це зробити через реєстр.

Чи можемо ми гарантувати включення цього функціоналу на червень? Ми зробимо все, щоби цей функціонал був запуснений. Ми не зірвали своє зобов'язання по запусненню Резерв+, 18-го вночі ми це зробили. Команда повністю 24/7 разом з партнерами в боєготовності. Я думаю, що є максимальна вірогідність, що ми встигнемо запуснити цей функціонал.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, дякую.

В мене ще питання, я хотів би, да, коротко резюмувати свою...

_____. Не отримав відповіді. Хто все ж таки замовник цього застосунку? Мені дивно, чому ви відповідаєте, тому що ви на громадських засадах є радник, тобто людина, яка взагалі ні за що не відповідає, немає у вас ніяких, ви просто радите.

_____. Давайте я відповім юридично, а Катерина поправить.

_____. Я тоді... мені незрозуміло, чому Міністерство оборони не виступило замовником, не об'явило там тендер і не провело, і не визначило і так далі? Чому? Тому що якась організація, благодійний фонд, за

якісь кошти переговорили з якоюсь громадською організацією BRDO, виконали щось і передала вам. Це ж, ну, це взагалі якийсь жах. І тому 11 квітня, а в травні вже є цей продукт. Ну, не може він бути якісним за там певний час, це неможливо зробити. Чому така складна схема? Мені незрозуміло.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Дивіться, якщо критерій якості – це час, тоді ми маємо з вами окремо пропрацювати, що ви вважаєте неякісним, бо інакше це не дуже ґрунтовне звинувачення. Що конкретно ви вважаєте неякісним у застосунку, на ваш погляд?

_____. Я вам скажу, чому Міноборони не виступило замовником, і хто надавав техзавдання? От скажіть будь ласка.

АР'ЄВ В.І. На даний момент немає особливий проблем. Але хто гарантує, що цих проблем не буде в майбутньому, і саме тому потрібно витратити певний час і витратити... і для того прописані певні процедури, для питань застосунків, які стосуються... всього, що стосується оборони і безпеки.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Дивіться, колеги, власником мобільного застосунку "Резерв+" є Міністерство оборони України. Воно одноосібно несе відповідальність за якість того продукту, який був переданий нам. Адміністратором є наші партнери, відповідно ми розподіляємо цю відповідальність в рамках того, хто що робить. І, відповідаючи на ваше питання, хто буде вести... Технічним адміністратором є Державне підприємство ...*(Не чути)*

Відповідаючи на ваше питання, хто буде відповідати за потенційні ризики, як я це почула, в майбутньому, які ще не наступили, але можуть

бути, це якість продукту, безпеку і так далі, відповідаю прямо: Міністерство оборони України як власник цього продукту.

_____. Колеги, якщо дозволите додати, дуже коротко.

_____. ...втручається в процес, а відповіді ж немає.

_____. Давайте я спробую. Дивіться, як можна провести... Уявімо, що ми всі разом працюємо в Міністерстві оборони. Закон про мобілізацію прийнято Верховною Радою 11 квітня 2024 року. Для того, щоб провести закупівлю, ну, ви ж розумієте, за державний кошт, це неможливо.

_____. Ви розумієте, що сплили стислі терміни, і для того, щоб ця схема запрацювала, то все це викручується через непрозорість, невідоме фінансування і так далі.

АР'ЄВ В.І. Є найбільша проблема в тому, що було зрозуміло, що цей закон буде прийнято.

_____. Колеги, ну, з усією повагою, Генеральна прокуратура...

_____. ...звичайно, це неможливо зробити. Але все це дуже непрозоро, і що стосується взагалі оборони і реєстрів, і навіть цей транспорт, це неможливо, щоб якась громадська організація фінансувала через якусь прокладку.

АР'ЄВ В.І. Для питань оборони у нас же прийнято було рішення Верховної Ради на самому початку про спеціальні процедури, зокрема і закупівель. Ну, зараз це не є стандартні процедури, які існують для

аналогічних сфер, вони є спеціальними, то тут можна було застосовувати спеціальну процедуру, про це йдеться. І зараз я хочу зрозуміти для себе деякі речі, які от для себе поки що з'ясував, але не повністю. Тому що жодних аргументів про те, що 100 відсотків всі встигнуть, хто бажає оновити дані абсолютно всіх, і не бути оштрафованими саме до кінця двомісячного терміну, зараз я повноцінних аргументів не почув. Частково почув, частково ні. Ви казали, що треба все одно буде по деяких питаннях з'являтися до ТЦК. Ви ж самі розумієте, що практика зараз от просто... От ви відповідаєте. Сходіть просто до будь-якого ТЦК інкогніто, не як заступниця міністра оборони, а просто як людина, яка просто поговорити там із... До одного ТЦК, до іншого ТЦК, ви побачите дуже цікаві речі. І ви тоді просто зрозумієте, чому вам ставлять ці питання.

ЧОРНОГОРЕНКО К.Л. Не просто ходимо, а постійно працюємо з колегами, і це щоденна робота. І робимо все для того, щоб робота ТЦК та СП стала сучасною, швидкою і оптимізованою. Один з прикладів – це електронна черга, яка зараз знаходиться в пілотуванні, вона буде розгорнута і зможе виправити дуже багато проблем.

Але відповідаючи на ваші питання. Ще раз, я хочу, щоб ви чітко зрозуміли, що згідно мобілізаційного закону є зобов'язання оновити свої дані протягом 60 днів. У кожного громадянина і відповідно громадянки України ще є такий обов'язок, прямо зараз є можливість оновити свої дані в трьох форматах: або в Резерв+, або в ЦНАПі, або в ТЦК та СП. Тобто якщо, умовно, уявімо, завтра 10 мільйонів користувачів захочуть оновити свої дані через Резерв+, виконуючи свої зобов'язання, немає технічних обмежень. Що ви вбачаєте конкретним ризиком для зриву строків по оновленню, зараз не кажемо про звичайний військовий облік, кажемо тільки про 60 днів, і про зобов'язання наших громадян оновити ці дані, що ви бачите конкретними ризиками для зриву цих строків? Бо ми їх не вбачаємо. Зараз є три повноцінні точки, в яких можна оновити...

АР'ЄВ В.І. Ми трошки ролі, здається, міняємо, тому що взагалі-то так уже заведено законодавчо, що на цьому, на комітетах ставлять питання народні депутати. Але я відповім на ваше питання. Ті особи, яким доводиться іти і оновлювати дані через ТЦК, тому що через Резерв+ часто пише, що дані... Слухайте, ви зараз можете мені говорити все, що завгодно, мене просто мене завалили питаннями такими люди, які до мене звертаються. Вас призначили на посаду – мене обрали. І тому в даному разі до мене люди пишуть з вимогою поставити вам ці питання, я їх ставлю. А що якщо ці люди, яким доведеться оновлювати дані, яким Резерв+ блокує всі ці... він, окей, не блокує, але не дає можливості написати, що дія виконана, зрозуміти їм, що дія виконана. І вони змушені іти стояти, не встигають.

Я говорю саме про ту категорію, щоб саме ця категорія осіб була, отримала можливість остаточно без жодних проблем отримати послуги саме цифрового характеру. І для цього ви самі ж сказали, що треба дорозробити. Але штрафувати будуть і тих, хто не отримав просто через те, що, назвемо, провтикав чи з інших причин внести ці три форми даних, і тих, хто не зміг, просто фізично не дійшов. Така можливість, юристи всі говорять як один, що така можливість буде. І тому ідеться саме про те, що якщо це не буде зроблено в терміни, які дадуть можливість навіть після того, як буде розроблений апгрейджений додаток "Резерв+", ухвалити, не будуть ухвалені відповідні рішення, щоб цей термін не був, фактично не збігався із остаточним дедлайном для оновлення бази даних. Це ідеться. Якщо ви говорите, що ви зробите так, що буде ще місяць для того, щоб оновити базу даних, ну, окей, можливо, тоді треба говорити про продовження для того, для внесення можливості внесення в базу даних через Резерв+ ще на 30 днів, а не на 90.

Але це є питання того, що люди за Конституцією є всі рівні за законом, і якщо ухвалюється законодавство, яке фізично обмежує людей і ставить їх в нерівні умови, то значить це законодавство треба міняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, я хотів подякувати колегам за запитання і хотів би свою думку висловити та резюмувати.

Так, я хотів би сказати, що я почув те, що хотів почути, мені дуже хотілося знати щодо безпеки зберігання даних, щодо роботи Резерву, Оберіг, тому що я розумію, де знаходяться дані і де вони можуть зазнати якогось там впливу від ворога. Це перше.

Друге. Я хотів би подякувати вам за фахові, реально фахові відповіді не завжди на фахові запитання. Це друге.

І щодо самого Резерву+. Я розумію, що це відповідь на проблеми, це рішення проблем, а ви робите із рішення цього проблему. Це не так, це виклики, з якими зараз справляється цей застосунок. І я це розумію, що, можливо, він недосконалий, але те, що зараз він опрацьовує таку кількість людей, які зараз отримують, не стоять в чергах, а отримують такі дані, це величезний плюс і для всіх нас. Тому хотів би подякувати і плідної роботи вам. До побачення.

ЧЕРНОГОРЕНКО К.Л. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, ну ми не встигли з останнім питанням, тому ми його перенесемо на інший раз. Ми ж можемо по строках? Ви не проти, якщо ми перенесемо питання, контрольне питання з доповіддю від Мінцифри на інше? Не проти, да? Не проти? Ну все, дякую вам.